

Wyrok z dnia 20 marca 2009 r.

I PK 195/08

1. Istotna różnica pomiędzy zaliczeniem jednego świadczenia na poczet drugiego (art. 450 i 451 k.c.) oraz potrąceniem (art. 503 w związku z art. 498 k.c. i w związku z art. 87 k.p) sprawia, że mogą być zaliczane na poczet wynagrodzenia za pracę (wynagrodzenie za czas pozostawania bez pracy) świadczenia spełnione przez pracodawcę częściowo (w ratach), choć niemające jednoznacznie charakteru zaspokojenia wierzytelności pracownika z tego tytułu.

2. Przepis art. 386 § 4 k.p.c. w odniesieniu do nierozpoznania przez sąd pierwszej instancji istoty sprawy przewiduje możliwość a nie obowiązek uchylenia przez sąd drugiej instancji zaskarżonego apelacją wyroku.

Przewodniczący Prezes SN Walerian Sanetra, Sędziowie SN: Katarzyna Gonera (sprawozdawca), Jolanta Strusińska-Żukowska.

Sąd Najwyższy, po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w dniu 20 marca 2009 r. sprawy z powództwa Lecha M. przeciwko Szkole Podstawowej[...] w O. o wynagrodzenie za pracę i inne roszczenia, na skutek skargi kasacyjnej powoda od wyroku Sądu Okręgowego-Sądu Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w Olsztynie z dnia 13 czerwca 2008 r. [...]

1. o d d a l i ł skargę kasacyjną;

2. zasądził od Skarbu Państwa (Sądu Okręgowego w Olsztynie) na rzecz adwokata Jarosława U. tytułem kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej z urzędu kwotę 1.350 (jeden tysiąc trzysta pięćdziesiąt) złotych podwyższoną o stawkę podatku od towarów i usług przewidzianą dla tego rodzaju czynności.

U z a s a d n i e

Sąd Rejonowy-Sąd Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w Olsztynie wyrokiem z 27 lutego 2008 r. [...] zasądził od pozwanej Szkoły Podstawowej [...] w O. na rzecz powoda Lecha M. kwotę 1.018,20 zł, w tym: kwotę 26,80 zł tytułem ustawowych od-

setek od kwoty 2.270,20 zł za okres od 24 września 2005 r. do 28 października 2005 r., kwotę 620,71 zł tytułem ustawowych odsetek od kwoty 4.126,00 zł za okres od 24 września 2005 r. do 11 stycznia 2007 r., kwotę 370,69 zł tytułem ustawowych odsetek od kwoty 2.156,88 zł od 24 września 2005 r. do 20 marca 2007 r. Roszczenie powoda dotyczące nałożenia na pozwaną obowiązku natychmiastowego odprowadzenia zaległych składek na ubezpieczenia społeczne od wynagrodzenia za okres od 1 marca 2005 r. do 30 września 2005 r. Sąd Rejonowy przekazał do rozpoznania zgodnie z właściwością Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych-Oddziałowi Wojewódzkiemu w O. W pozostałym zakresie powództwo zostało oddalone.

Powód wniósł o zasądzenie na jego rzecz od pozwanej Szkoły Podstawowej [...] w O. kwoty 16.339 zł tytułem wynagrodzenia za okres od 1 marca 2005 r. do 30 września 2005 r. wraz z ustawowymi odsetkami za zwłokę, liczonymi od dnia ustawowego terminu wypłaty wynagrodzenia za poszczególne miesiące do dnia zapłaty. Powołał się na wyrok z 23 września 2005 r., którym Sąd Okręgowy w Olsztynie przywrócił go do pracy w pozwanej Szkole od 1 marca 2005 r. na poprzednich warunkach pracy i płacy. Powód podał, że za okres od 1 marca 2005 r. do 30 września 2005 r., od kiedy zaczął ponownie pracę w Szkole Podstawowej [...] w O., pozwana nie wypłaciła mu wynagrodzenia ani nie odprowadziła należnych za powyższy okres składek na ubezpieczenia społeczne.

Pozwana wniosła o oddalenie powództwa podnosząc, że zaspokoiła żądania powoda związane z należnym mu wynagrodzeniem za okres od 1 marca do 30 września 2005 r., ponieważ po tym, jak został wyrokiem Sądu Okręgowego w Olsztynie z 23 września 2005 r. przywrócony do pracy od 1 marca 2005 r. na poprzednich warunkach pracy i płacy, wypłaciła mu kwotę 2.270,20 zł tytułem jednomiesięcznego wynagrodzenia, przewidzianego w art. 56 § 1 k.p. w związku z art. 67 k.p. W związku z wcześniejszym wygaśnięciem stosunku pracy powodowi wypłacono również ekwiwalent za niewykorzystany urlop wypoczynkowy za rok 2005 w kwocie 3.362,80 zł. Po wydanym nieprawomocnym wyroku Sądu Rejonowego w Olsztynie z 9 listopada 2006 r. pozwana wypłaciła powodowi kwotę 4.126,00 zł, zaś po wydaniu wyroku Sądu Okręgowego w Olsztynie z 2 lutego 2007 r., powodowi wypłacono jeszcze kwotę 2.156,88 zł. Łącznie wypłacane powodowi kwoty dały sumę 11.915,88 zł, która - zdaniem pozwanej - w pełni zaspokoiła jego roszczenie dotyczące wynagrodzenia za pracę za okres od 1 marca 2005 r. do 30 września 2005 r.

Sąd Rejonowy ustalił, że powód Lech M. był zatrudniony od 1985 r. w pozwanej Szkole Podstawowej [...] w O. na stanowisku nauczyciela wychowania fizycznego, w tym od 2000 r. jako nauczyciel mianowany. Pismami z 20 i 31 maja 2004 r. powodowi wypowiedziano stosunek pracy z powodu braku możliwości dalszego zatrudnienia na stanowisku nauczyciela wychowania fizycznego. Wyrokiem z 15 listopada 2004 r. [...] Sąd Rejonowy w Olsztynie oddalił jego powództwo o uznanie wypowiedzenia za bezskuteczne. Sąd Okręgowy w Olsztynie wyrokiem z 20 stycznia 2005 r. [...] oddalił apelację powoda od powyższego orzeczenia. W okresie od 1 września 2004 r. do 28 lutego 2005 r. powód pozostawał w pozwanej Szkole w stanie nieczynnym. W dniu 1 marca 2005 r. pozwana wypłaciła powodowi kwotę 3.362,80 zł brutto tytułem ekwiwalentu za niewykorzystany urlop za 2005 r., przy czym na rachunek bankowy powoda wpłynęła kwota netto po dokonaniu potrąceń zaliczki na podatek dochodowy oraz składek na ubezpieczenia społeczne i zdrowotne.

W dniu 1 marca 2005 r. powód wniósł pozew o przywrócenie go do pracy na dotychczasowych warunkach pracy i płacy. Sąd Rejonowy w Olsztynie wyrokiem z 30 maja 2005 r. [...] oddalił powództwo, jednak Sąd Okręgowy w Olsztynie, na skutek apelacji powoda od powyższego orzeczenia, wyrokiem z 23 września 2005 r. [...] zmienił zaskarżony wyrok, przywracając powoda do pracy w pozwanej Szkole na poprzednich warunkach pracy i płacy od 1 marca 2005 r. na podstawie art. 20 ust. 7 ustawy z dnia 26 stycznia 1982 r. Karta Nauczyciela (jednolity tekst: Dz.U. z 2003 r. Nr 118, poz. 1112 ze zm.). W dniu 30 września 2005 r. powód złożył oświadczenie o gotowości podjęcia pracy i z tym dniem został do niej dopuszczony. Strona pozwana wypłaciła powodowi wynagrodzenie za pracę świadczoną w tym dniu w wysokości 96,12 zł. W dniu 28 października 2005 r. pozwana wypłaciła powodowi kwotę 2.270,20 zł brutto tytułem jednomiesięcznego wynagrodzenia za czas pozostawania bez pracy, przy czym na rachunek bankowy powoda wpłynęła kwota netto po dokonaniu potrąceń zaliczki na podatek dochodowy oraz składek na ubezpieczenia społeczne i zdrowotne.

Powód wniósł pozew o ustalenie istnienia między nim a pozwaną Szkołą stosunku pracy nieprzerwanie od 1985 r., także w okresie od 1 marca 2005 r. do 30 września 2005 r. oraz o zasądzenie na jego rzecz kwoty 27.326,52 zł tytułem wynagrodzenia za okres jednego roku wraz z ustawowymi odsetkami. Wyrokiem z 9 listopada 2006 r. Sąd Rejonowy w Olsztynie, w sprawie [...], zasądził od pozwanej szkoły na rzecz powoda kwotę 4.126 zł brutto tytułem wynagrodzenia za czas pozostawania

bez pracy i oddalił powództwo w pozostałym zakresie. Już po ogłoszeniu tego wyroku powód oświadczył, że nie wnosił o zasądzenie wynagrodzenia za czas pozostawania bez pracy, zaś podana w pozwie kwota stanowiła jedynie określenie wartości przedmiotu sporu w sprawie o ustalenie istnienia stosunku pracy. W dniu 11 stycznia 2007 r. pozwana wypłaciła powodowi kwotę 4.126,00 zł brutto zasądzoną wyżej wymienionym nieprawomocnym wyrokiem, przy czym na rachunek bankowy powoda wpłynęła kwota netto, po dokonaniu potrąceń zaliczki na podatek dochodowy oraz składek na ubezpieczenia społeczne i zdrowotne. Wyrokiem z 2 lutego 2007 r. Sąd Okręgowy w Olsztynie w sprawie [...] uchylił zaskarżony wyrok w części dotyczącej wynagrodzenia powoda za okres od 1 marca 2005 r. do 30 września 2005 r. i umorzył w tym zakresie postępowanie, ustalając jednocześnie, że powód jest zatrudniony w pozwanej Szkole nieprzerwanie od 1 września 1985 r. W pisemnych motywach tego wyroku Sąd Okręgowy stwierdził, że wobec tego ustalenia otwarta pozostaje kwestia wynagrodzenia powoda za czas gotowości do pracy w okresie do 1 marca 2005 r. do 30 września 2005 r., jednak wynagrodzenie to zostało już częściowo zrealizowane przez pozwaną na skutek wypłaty - po przywróceniu powoda do pracy - jednomiesięcznego wynagrodzenia za czas pozostawania bez pracy, ekwiwalentu za niewykorzystany urlop oraz kwoty zasądzonej nieprawomocnym wyrokiem Sądu Rejonowego w Olsztynie z 9 listopada 2006 r.

W dniu 20 marca 2007 r. pozwana wypłaciła powodowi kwotę 2.156,88 zł brutto tytułem uzupełnienia wypłaconego już wcześniej wynagrodzenia za okres od 1 marca do 30 września 2005 r., przy czym na rachunek bankowy powoda wpłynęła kwota netto, po dokonaniu potrąceń zaliczki na podatek dochodowy oraz składek na ubezpieczenia społeczne i zdrowotne. W dniu 12 stycznia 2006 r. pozwana wypłaciła powodowi kwotę 674,52 zł brutto tytułem dodatkowego rocznego wynagrodzenia, tzw. „trzynastki”, przy czym na rachunek bankowy powoda wpłynęła kwota netto, po dokonaniu potrąceń zaliczki na podatek dochodowy oraz składek na ubezpieczenia społeczne i zdrowotne.

Na skutek kontroli przeprowadzonej u strony pozwanej przez Inspektora Pracy Państwowej Inspekcji Pracy w O. oraz ukarania dyrektora Szkoły Podstawowej [...] w O. wyrokiem Sądu Rejonowego w Olsztynie z 25 czerwca 2007 r. [...] za to, że nie wypłacił powodowi kwoty 3.362,80 zł, a potrącił ją z wynagrodzenia, mimo że nie miał na to pisemnej zgody pracownika, w dniu 4 października 2007 r. pozwana wypłaciła powodowi kwotę 3.362,80 zł brutto tytułem ekwiwalentu za niewykorzystany przezeń

urlop za 2005 r., przy czym na rachunek bankowy powoda wpłynęła kwota netto po dokonaniu potrąceń zaliczki na podatek dochodowy oraz składek na ubezpieczenia społeczne i zdrowotne.

Sąd Rejonowy ustalił ponadto, że za okres objęty żądaniem pozwu powodowi, gdyby świadczył w tym czasie pracę, przysługiwałoby wynagrodzenie w następującej wysokości: wynagrodzenie zasadnicze w kwocie 1.716,00 zł miesięcznie, dodatek motywacyjny w kwocie 80 zł miesięcznie, dodatek za wysługę lat w wysokości 326,04 zł miesięcznie za okres od marca do sierpnia 2005 r. i w wysokości 343,20 zł za wrzesień 2005 r.

Sąd Rejonowy uznał, że powództwo zasługiwało na uwzględnienie tylko w zakresie odsetek dochodzonych od należności głównej. Oceny zasadności roszczeń powoda w zakresie wynagrodzenia za okres od 1 marca 2005 r. do 30 września 2005 r., w którym to okresie powód rzeczywiście nie świadczył pracy z przyczyn leżących po stronie pracodawcy, należało dokonać na podstawie „art. 87 § 1 k.p.” w związku z art. 91c ust. 1 ustawy z dnia 26 stycznia 1982 r. Karta Nauczyciela. Mając na uwadze wysokość wynagrodzenia zasadniczego powoda w kwocie 1.716 zł miesięcznie, Sąd Rejonowy obliczył, że za okres pozostawania w gotowości do pracy przez siedem miesięcy powodowi przysługiwałoby wynagrodzenie w łącznej kwocie 12.012 zł. Sąd Rejonowy zwrócił uwagę, że za dzień 30 września 2005 r., w którym powód zgłosił gotowość podjęcia pracy w pozwanej Szkole i rozpoczął jej wykonywanie, otrzymał wynagrodzenie w wysokości 96,12 zł. Zatem ostatecznie w celu obliczenia wysokości przysługującego powodowi wynagrodzenia za czas gotowości do pracy w okresie od 1 marca do 30 września 2005 r., od sumy 12.012 zł Sąd Rejonowy odjął kwotę 96,12 zł, uzyskując 11.915,88 zł.

Jednocześnie Sąd Rejonowy stwierdził, że powyższa kwota została przez powowaną wypłacona w całości powodowi, a składały się na nią wypłaty (netto, po potrąceniu przez pracodawcę zaliczek na podatek dochodowy oraz składek na ubezpieczenia społeczne i zdrowotne) następujących kwot: a) 3.362,80 zł brutto z 1 marca 2005 r., stanowiącej początkowo ekwiwalent za niewykorzystany przez powoda urlop za 2005 r., jednak z momentem przywrócenia powoda do pracy uzyskał on prawo do zaległego urlopu, a na skutek kontroli inspektora Państwowej Inspekcji Pracy i wyroku Sądu Rejonowego w Olsztynie z dnia 25 czerwca 2007 r., w sprawie [...], ponownie został powodowi wypłacony ten ekwiwalent; b) 2.270,20 zł brutto z 28 października 2005 r. - tytułem jednomiesięcznego wynagrodzenia za czas pozostawania bez

pracy, jednak z uwagi na fakt przywrócenia powoda do pracy od 1 marca 2005 r., przy zachowaniu ciągłości łączącego strony stosunku pracy od 1985 r. w oparciu o przepisy Karty Nauczyciela, powód nie pozostawał ani przez jeden dzień bez pracy, a więc odszkodowanie z tego tytułu mu się nie należało; c) 4.126,00 zł brutto z 11 stycznia 2007 r. - wypłaconej na skutek jej zasądzenia przez Sąd Rejonowy w Olsztynie nieprawomocnym wyrokiem z 9 listopada 2006 r., gdy powód domagał się wypłaty zaległego wynagrodzenia; d) 2.156,88 zł brutto z 20 marca 2007 r. - stanowiącej uzupełnienie wypłaconego już wcześniej wynagrodzenia za pracę za okres od 1 marca 2005 r. do 30 września 2005 r.

Wymienione wyżej kwoty Sąd Rejonowy zaliczył na poczet przysługującego powodowi wynagrodzenia za okres objęty żądaniem pozwu. Postawę powoda, który nie przeczył, że powyższe kwoty otrzymał, nie zgadzając się jednocześnie na zaliczenie ich na poczet należnego wynagrodzenia za pracę za okres objęty żądaniem pozwu, Sąd Rejonowy ocenił jako niezrozumiałą. Sąd stwierdził, że w spornym okresie, kiedy powód nie świadczył rzeczywiście pracy, do której przywrócony został wyrokiem Sądu Okręgowego w Olsztynie z 23 września 2005 r., nie otrzymywał regularnie co miesiąc należnego mu wynagrodzenia, jednak w późniejszym okresie otrzymał jednorazowe wypłaty od pozwanej Szkoły, które powinny zostać zaliczone na poczet zaległego wynagrodzenia za czas jego gotowości do pracy. Uzasadniając sposób zasądzenia odsetek ustawowych w łącznej kwocie 1.018,20 zł, Sąd Rejonowy podniósł, że 23 września 2005 r., kiedy to wyrokiem Sądu Okręgowego w Olsztynie powód został przywrócony do pracy od 1 marca 2005 r., był ostatnim dniem, w którym pozwana Szkoła dobrowolnie mogła spełnić roszczenie, nie pozostając w zwłoce. Z tego względu od wypłacanych później kwot, podlegających zaliczeniu na poczet wynagrodzenia powoda za okres objęty żądaniem pozwu, Sąd Rejonowy zasądził ustawowe odsetki w łącznej kwocie 1.018,20 zł.

Wyrok Sądu Rejonowego zaskarżył apelacją powód, zarzucając temu orzeczeniu wiele naruszeń prawa procesowego i materialnego.

Sąd Okręgowy-Sąd Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w Olsztynie wyrokiem z 13 czerwca 2008 r. [...] oddalił apelację powoda. Sąd Okręgowy stwierdził, że Sąd Rejonowy dokonał prawidłowych ustaleń faktycznych, które oparł na całokształcie zgromadzonego w sprawie materiału dowodowego, a także dokonał trafnej subsumcji tak ustalonego stanu faktycznego pod obowiązujące przepisy prawa, co logicznie, poprawnie i wyczerpująco uzasadnił. Sąd drugiej instancji nie podzielił zarzutu nie-

ważności postępowania z powodu niewłaściwości sądu, który orzekał w niniejszej sprawie w pierwszej instancji. Powód w pozwie sformułował dwa żądania: nałożenia na pozwaną Szkołę obowiązku wypłaty wynagrodzenia ze stosunku pracy za okres od 1 marca do 30 września 2005 r. w wysokości 16.339 zł wraz z ustawowymi odsetkami za zwłokę, liczonymi od dnia ustawowego terminu wypłaty wynagrodzenia za poszczególne miesiące do dnia zapłaty (czyli w istocie roszczenie o zapłatę kwoty pieniężnej) oraz nałożenia na pozwaną Szkołę obowiązku odprowadzenia zaległych składek na ubezpieczenia społeczne za okres od 1 marca do 30 września 2005 r. Wobec tego, że roszczenie powoda z zakresu ubezpieczeń społecznych nie mogło być dochodzone w trybie powództwa przed sądem pracy, właściwego dla roszczeń cywilnych, z uwagi na treść art. 464 § 1 k.p.c., Sąd Rejonowy prawidłowo przekazał sprawę odprowadzenia zaległych składek na ubezpieczenia społeczne do rozpoznania Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych-Oddziałowi Wojewódzkiemu w O., zgodnie z właściwością organu rentowego. Roszczenie to nie mogło podlegać merytorycznemu rozpoznaniu razem ze sprawą o zasądzenie od pracodawcy wynagrodzenia za pracę.

Odnosząc się do apelacyjnego zarzutu naruszenia przez Sąd Rejonowy art. 321 § 1 k.p.c. Sąd Okręgowy wyraził przekonanie, że jest to zarzut całkowicie bezzasadny. Twierdzenie powoda, że Sąd Rejonowy wyszedł ponad podstawę faktyczną zgłoszonego żądania i w wyroku zasądził co innego niż to, czego domagał się powód, nie ma oparcia w rzeczywistości. Po pierwsze, roszczenie główne (tj. żądanie zasądzenia kwoty 16.339 zł) zostało oddalone z uwagi na fakt uregulowania przez pozwaną Szkołę zobowiązania w tym zakresie w całości, co Sąd Rejonowy logicznie i bardzo szczegółowo uzasadnił. Po drugie, Sąd pierwszej instancji uwzględnił powództwo w zakresie odsetek ustawowych od należności głównej, których zasądzenia powód się domagał, a zatem Sąd pierwszej instancji orzekł o całości żądania i równocześnie w najmniejszym stopniu nie wyszedł poza jego granice.

Sąd Okręgowy uznał za niezasadny apelacyjny zarzut nierozpoznania istoty sprawy. W orzecznictwie Sądu Najwyższego, między innymi w wyroku z 23 września 1998 r., II CKN 897/97 (OSNC 1999 nr 1, poz. 22), wyrażono pogląd, że nierozpoznanie istoty sprawy oznacza zaniechanie przez sąd pierwszej instancji zbadania materialnej podstawy żądania pozwu albo pominięcie merytorycznych zarzutów pozwanego. Z kolei w orzeczeniu z 11 marca 1998 r., III CKN 411/97 (niepublikowany) Sąd Najwyższy przyjął, że nierozpoznanie istoty sprawy w rozumieniu art. 386 § 4

k.p.c. oznacza niewyjaśnienie i pozostawienie poza oceną okoliczności faktycznych, stanowiących przesłanki zastosowania normy prawa materialnego, będącej podstawą roszczenia. Żadna z wymienionych sytuacji nie miała miejsca w niniejszej sprawie. Sąd Rejonowy zbadał merytoryczną podstawę żądania, a wziąwszy pod rozwagę zgromadzony materiał dowodowy, oddalił powództwo co do należności głównej, uwzględniając je natomiast w części dotyczącej odsetek. Sąd Okręgowy nie dopatrzył się również, aby w pisemnych motywach wyroku Sąd pierwszej instancji powołał się na przesłankę unicestwiająca roszczenie bez ustosunkowania się do merytorycznych zarzutów strony. W ocenie Sądu drugiej instancji, Sąd Rejonowy wnikliwie zbadał materialną podstawę powództwa, czemu dał wyraz w obszernym i szczegółowym uzasadnieniu wyroku, które spełnia wymagania z art. 328 § 2 k.p.c.

Sąd Okręgowy podkreślił, że prawidłowo i zgodnie ze zgromadzonymi dowodami, ocenionymi bez naruszenia art. 233 § 1 k.p.c., Sąd pierwszej instancji przyjął, że pozwana w dniach: 1 marca 2005 r., 28 października 2005 r., 11 stycznia 2007 r. oraz 20 marca 2007 r. wpłaciła na konto bankowe powoda środki pieniężne w łącznej kwocie 11.915,88 zł, stanowiącej wynagrodzenie powoda za okres pozostawania w gotowości do pracy od marca do września 2005 r. włącznie, tj. przez siedem miesięcy, pomniejszone o kwotę wynagrodzenia za pracę świadczoną w dniu 30 września 2005 r. Sąd Okręgowy podkreślił, że powyższe ustalenie zostało dokonane przez Sąd pierwszej instancji w oparciu o przedłożone dokumenty - poświadczone za zgodność z oryginałem przez radcę prawnego odpisy wyciągów z rachunków bankowych. Powód nie negował otrzymania powyższych wpłat, chociaż wywodził, że nie powinny zostać zaliczone na poczet wynagrodzenia za sporny okres. Równocześnie nie potrafił jednak wyjaśnić, z jakiego tytułu - jego zdaniem - otrzymał wymienione kwoty. Sąd drugiej instancji podkreślił, że kwoty: 3.362,80 zł, 2.270,20 zł i 4.126,00 zł zostały wypłacone na podstawie „tytułów, które uległy niejako dezaktualizacji, czyniąc przedmiotowe świadczenia dla powoda nienależnymi”. Skoro natomiast z dniem 23 września 2005 r. pozwana Szkoła zobowiązana była wypłacić należne powodowi wynagrodzenie za okres od 1 marca do 30 września 2005 r., to wypłacone do tego czasu kwoty postanowiła potraktować jako świadczenie spełnione na poczet tego wynagrodzenia. Pozostała część należności głównej w kwocie 2.156,88 zł została powodowi wypłacona w dniu 20 marca 2007 r.

Sąd Okręgowy podkreślił, że należy odróżnić dwie daty: 1 marca 2005 r. jako dzień, od którego powód został przywrócony do pracy na poprzednich warunkach

pracy i płacy, oraz 23 września 2005 r. jako dzień wydania prawomocnego wyroku Sądu Okręgowego w Olsztynie orzekającego to przywrócenie. Skoro powód nie świadczył faktycznie pracy w spornym okresie (od 1 marca do 30 września 2005 r.), a przywrócony został do pracy wyrokiem z 23 września 2005 r., nie było możliwe, żeby od 1 marca do 23 września 2005 r. regularnie co miesiąc pracodawca wypłacał mu wynagrodzenia za pracę. W spornym okresie na pozwanej Szkole taki obowiązek nie ciążył, gdyż powód nie pracował. Miało to wpływ na sposób zasądzenia odsetek.

Zdaniem Sądu Okręgowego, Sąd Rejonowy trafnie przyjął, że przepisem regulującym kwestie wynagrodzenia nauczyciela za okres pozostawania w gotowości do pracy jest art. 81 § 1 k.p., zgodnie z którym pracownikowi za czas niewykonywania pracy, jeżeli był gotów do jej wykonywania, a doznał przeszkód z przyczyn dotyczących pracodawcy, przysługuje wynagrodzenie wynikające z jego osobistego zaseregowania, określonego stawką godzinową lub miesięczną, a jeżeli taki składnik wynagrodzenia nie został wyodrębniony przy określaniu warunków wynagradzania - 60% wynagrodzenia. W każdym przypadku wynagrodzenie to nie może być niższe od wysokości minimalnego wynagrodzenia za pracę, ustalanego na podstawie odrębnych przepisów. Co prawda, w treści pisemnego uzasadnienia znalazło się stwierdzenie, że podstawą prawną rozstrzygnięcia jest art. 87 § 1 k.p., jednakże wobec przytoczenia w dalszej części tego samego zdania treści art. 81 § 1 k.p. nie może ulegać wątpliwości, że powołanie się na art. 87 § 1 k.p. miało charakter oczywistej omyłki pisarskiej. Sąd Okręgowy nie miał wątpliwości, że Sąd Rejonowy zastosował właściwy przepis prawa materialnego (art. 81 § 1 k.p.). Zdaniem Sądu drugiej instancji, opisana omyłka pisarska była przyczyną podniesienia przez powoda w apelacji kilku całkowicie nie trafnych zarzutów naruszenia przepisów Kodeksu pracy, dotyczących zasad dokonywania potrąceń należności z wynagrodzenia za pracę, a mianowicie art.: 87¹ § 1 pkt 1 k.p., art. 88 k.p. i art. 91 k.p. Powód zarzucił Sądowi pierwszej instancji, między innymi przyjęcie, że „prawidłowe jest dokonywanie od wynagrodzenia za pracę potrąceń z dowolnego tytułu w wysokości 100% tego wynagrodzenia oraz że wszelkiego rodzaju należności mogą być potrącane z wynagrodzenia pracownika bez jego zgody”. W ocenie Sądu Okręgowego, kwestie te w ogóle nie były przedmiotem rozpoznania w niniejszej sprawie, zatem zarzuty tego rodzaju - jako całkowicie bezzasadne - nie mogły zostać podzielone.

Sąd drugiej instancji podkreślił, że Sąd Rejonowy trafnie przyjął, iż wobec braku wśród przepisów Karty Nauczyciela regulacji dotyczącej wynagrodzenia nau-

czyciela za czas pozostawania w gotowości do pracy i niemożności jej świadczenia z przyczyn zależnych od pracodawcy, zastosowanie ma art. 81 § 1 k.p., a zatem prawidłowe było również ustalenie, że pozwana Szkoła powinna była zapłacić powodowi za sporny okres wynagrodzenie odpowiadające wysokości wynagrodzenia zasadniczego.

Sąd Okręgowy ocenił jako nietrafne zarzuty naruszenia pozostałych wymienionych w apelacji przepisów Kodeksu pracy, tj. art. 22, art. 94 pkt 5, art. 85 § 1 i art. 86 § 1 k.p. Sąd drugiej instancji stwierdził, że Sąd Rejonowy w żadnym miejscu treści uzasadnienia wyroku nie przyjął, że nawiązanie stosunku pracy nakłada zobowiązania wyłącznie na pracownika, podczas gdy pracodawca nie ma obowiązku zatrudnienia pracownika za wynagrodzeniem, czy też że niewypłacenie w ustalonym terminie wynagrodzenia za pracę jest prawidłowe i zgodne z przepisami prawa pracy. W żadnej części uzasadnienia zaskarżonego wyroku nie było mowy, że pracodawca nie jest zobowiązany terminowo - co najmniej raz w miesiącu, w stałym i ustalonym z góry terminie - wypłacać nauczycielowi zatrudnionemu na podstawie mianowania prawidłowo obliczone wynagrodzenie.

Skargę kasacyjną od wyroku Sądu Okręgowego wniósł pełnomocnik powoda, zaskarżając wyrok ten w części oddalającej powództwo co do kwoty 11.915,88 zł. Skarga kasacyjna została oparta na podstawie naruszenia przepisów postępowania, które polegało na: 1) niezastosowaniu art. 386 § 4 k.p.c., w sytuacji gdy Sąd Rejonowy nie rozpoznał istoty sprawy w zakresie dopuszczalności potrącenia przez pozwaną kwoty 11.915,88 zł, którą powód otrzymał przed procesem w kilku odrębnych kwotach; 2) naruszeniu art. 328 § 2 k.p.c. w związku z art. 391 § 1 k.p.c., przez niewyjaśnienie w uzasadnieniu wyroku Sądu Okręgowego podstawy prawnej oddalenia powództwa co do kwoty 11.915,88 zł, która to kwota została potrącona z należności - według tego Sądu - należnej powodowi, oraz przez nieodniesienie się do apelacyjnego zarzutu powoda naruszenia art. 87 § 1 k.p., co uniemożliwia kontrolę kasacyjną wyroku w zaskarżonej części .

Pełnomocnik skarżącego wniósł o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania (art. 398⁴ § 1 pkt 3 k.p.c.), gdyż zaskarżone orzeczenie oczywiście narusza prawo, a mianowicie art. 328 § 2 k.p.c., poprzez niewyjaśnienie podstawy prawnej wyroku Sądu Okręgowego w części dotyczącej oddalenia powództwa co do kwoty 11.915,88 zł oraz art. 386 § 4 k.p.c., w sytuacji gdy Sąd Rejonowy nie rozpoznał istoty sprawy w zakresie dopuszczalności potrącenia przez pozwaną należności otrzymanych przez

powoda w powyższej kwocie. Pełnomocnik skarżącego podniósł, że - jak wynika z wyroku Sądu Najwyższego z 12 maja 2005 r., I PK 248/04 - odszkodowanie z tytułu rozwiązania umowy o pracę z naruszeniem prawa podlega ochronie z art. 87 k.p. Natomiast z uzasadnienia tego wyroku wynika, że w orzecznictwie Sądu Najwyższego wyraźnie zarysowała się tendencja do szerokiego rozumienia przedmiotu ochrony przed potrąceniem. Dzieje się tak nie tyle poprzez rozszerzanie pojęcia wynagrodzenia za pracę, ile poprzez traktowanie na gruncie art. 87 k.p. niektórych świadczeń jak wynagrodzenia za pracę. Tak orzekł już Sąd Najwyższy w odniesieniu do ekwiwalentu pieniężnego za niewykorzystany urlop wypoczynkowy, odpraw emerytalnej i z tytułu zwolnienia z przyczyn nie dotyczących pracownika, a także gratyfikacji jubileuszowej, jeżeli nie ma ona charakteru premii (por. np. wyroki: z 11 czerwca 1980 r., I PR 43/80, OSNCP 1980 nr 12, poz. 248; z 14 listopada 1996 r., I PKN 3/96, OSNAPiUS 1997 nr 11, poz. 193,). W tej sytuacji uzasadnieniem wniosku o rozpoznanie skargi kasacyjnej jest także konieczność rozstrzygnięcia kwestii, czy ochronie z art. 87 k.p. podlega wynagrodzenie należne pracownikowi za czas niewykonywania pracy, jeżeli był gotów do jej wykonywania, a doznał przeszkód z przyczyn dotyczących pracodawcy (art. 81 § 1 k.p.). Skarżący stwierdził, że Sąd Rejonowy w uzasadnieniu wyroku w zakresie omawianej kwestii stwierdził jedynie, iż „niezrozumiała staje się postawa powoda, który nie przeczy, że powyższe kwoty otrzymał, nie zgadzając się jednocześnie na zaliczenie ich na poczet należnego wynagrodzenia za okres objęty żądaniem pozwu”. W ocenie pełnomocnika skarżącego taka sytuacja była „ewidentnym nierozpoznanem istoty sprawy, gdyż podstawą oddalenia powództwa w tym zakresie było potrącenie, a Sąd Okręgowy nie stosując art. 386 § 4 k.p.c. oczywiście naruszył prawo i to naruszenie miało zasadniczy wpływ na wynik sprawy w zakresie zaskarżonym, gdyż oddalenie powództwa nastąpiło na skutek potrącenia”. Również Sądowi Okręgowemu można postawić zarzut nierozpoznania istoty sprawy, skoro w uzasadnieniu wyroku odnośnie do kwestii potrącenia ograniczył się do stwierdzenia „powód otrzymania powyższych wypłat nie negował, acz wywodził, że nie powinny zostać zaliczone na poczet wynagrodzenia za sporny okres (...). Takie stanowisko świadczy o jednostronności oglądu okoliczności sprawy przez powoda i nie zasługuje na podzielenie”. Stanowi to naruszenie art. 328 § 2 k.p.c. w związku z art. 391 § 1 k.p.c., przez niewyjaśnienie podstawy prawnej wyroku w części zaskarżonej i uniemożliwia przeprowadzenie kontroli kasacyjnej zarzutu strony powodowej dotyczącego naruszenia art. 87 § 1 k.p.

Skarżący wniósł o uchylenie wyroku w części zaskarżonej i przekazanie sprawy w tym zakresie Sądowi Okręgowemu do ponownego rozpoznania oraz o przyznanie pełnomocnikowi z urzędu wynagrodzenia za sporządzenie i wniesienie skargi kasacyjnej.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Skarga kasacyjna nie ma usprawiedliwionych podstaw. Została formalnie oparta jedynie na zarzutach naruszenia przepisów postępowania - a mianowicie art. 386 § 4 k.p.c. i art. 328 § 2 k.p.c. w związku z art. 391 § 1 k.p.c. W podstawach procesowych skargi kasacyjnej wymieniony został ponadto - przy okazji uzasadniania zarzutu naruszenia art. 328 § 2 k.p.c. - przepis prawa materialnego, a mianowicie art. 87 § 1 k.p. Przy pewnej dozie tolerancji w odniesieniu do sposobu konstruowania podstaw kasacyjnych można było przyjąć, że skarga została oparta także na zarzucie naruszenia tego ostatniego przepisu, zwłaszcza że sformułowane przez skarżącego zagadnienia prawne, mające uzasadniać przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania, dotyczą w istocie zagadnień materialnoprawnych a nie procesowych.

W ocenie Sądu Najwyższego żaden z powołanych jako podstawa skargi kasacyjnej przepisów prawa materialnego i procesowego nie został naruszony zaskarżonym wyrokiem.

1. Poddając analizie w pierwszej kolejności zarzuty naruszenia prawa procesowego - w przeważającej części chybione - należy przede wszystkim stwierdzić, że w odniesieniu do ewentualnego nierozpoznania przez sąd pierwszej instancji istoty sprawy art. 386 § 4 k.p.c. przewiduje jedynie możliwość, nie zaś obowiązek, uchylenia przez sąd drugiej instancji zaskarżonego apelacją wyroku. Przepis ten stanowi bowiem, że poza wypadkami stwierdzenia nieważności postępowania, co prowadzi do obligatoryjnego uchylenia zaskarżonego wyroku (i przekazania sprawy sądowi pierwszej instancji do ponownego rozpoznania - art. 368 § 2 k.p.c. albo odrzucenia pozwu lub umorzenia postępowania - art. 368 § 3 k.p.c.), sąd drugiej instancji może (a zatem nie musi) uchylić zaskarżony wyrok i przekazać sprawę do ponownego rozpoznania w razie nierozpoznania przez sąd pierwszej instancji istoty sprawy. Uchylenie wyroku w takiej sytuacji jest fakultatywne, co oznacza, że nawet w razie nierozpoznania istoty sprawy przez sąd pierwszej instancji rozpoznanie jej przez sąd drugiej instancji i oddalenie apelacji (a nie uchylenie zaskarżonego wyroku) wcale nie

musi być równoznaczne z naruszeniem art. 386 § 4 k.p.c. Skuteczność kasacyjnego zarzutu naruszenia przez sąd drugiej instancji tego przepisu wchodziłaby w grę tylko wtedy, gdyby skarżący wykazał w skardze kasacyjnej, jaki wpływ na wynik sprawy (sposób jej ostatecznego rozstrzygnięcia) miało rozpoznanie sprawy co do istoty przez sąd drugiej instancji zamiast uchylenia zaskarżonego apelacją wyroku na tej podstawie (art. 398³ § 1 pkt 2 k.p.c.). Skarga kasacyjna wniesiona w imieniu powoda w rozpoznawanej sprawie tego rodzaju argumentacji nie zawiera.

Niezależnie od powyższego argumentu należy podkreślić, że Sądy obydwu instancji rozpoznały istotę sprawy przyjmując, na podstawie dokonanych ustaleń faktycznych i ocen materialnoprawnych, że roszczenie powoda jest nieuzasadnione w części obejmującej należność główną, ponieważ strona pozwana udowodniła (wykazała w sposób niebudzący wątpliwości), że wypłaciła powodowi w dniach: 1 marca 2005 r., 28 października 2005 r., 11 stycznia 2007 r. i 20 marca 2007 r. (w postaci dokonania wpłat na jego konto bankowe) łączną kwotę 11.915,88 zł, które to wpłaty (ze względu na swój charakter) mogą być potraktowane jako częściowe spełnienie świadczenia i powinny być zaliczone na poczet należności głównej (roszczenia powoda o zasądzenie wynagrodzenia za czas niewykonywania pracy, ściślej - czas gotowości do świadczenia pracy, gdy pracownik doznał przeszkód w jej świadczeniu z przyczyn dotyczących pracodawcy). Sądy obu instancji podkreśliły, że powód nie negował otrzymania powyższych wpłat, chociaż podnosił, że nie powinny one zostać zaliczone na poczet wynagrodzenia za pracę za sporny okres; równocześnie jednak nie potrafił wyjaśnić, z jakiego tytułu - jego zdaniem - otrzymał wymienione kwoty i dlaczego nie mogą być one zaliczone na poczet wynagrodzenia za czas niewykonywania pracy z przyczyn dotyczących pracodawcy. Sądy obu instancji podały także podstawę prawną zakwalifikowania roszczeń powoda (stanowił ją art. 81 § 1 k.p.), przyjmując, że powód powinien być otrzymać wynagrodzenie za cały okres pozostawania w gotowości do wykonywania pracy, ponieważ pracownikowi za czas niewykonywania pracy, jeżeli był gotów do jej wykonywania a doznał przeszkód z przyczyn dotyczących pracodawcy, przysługuje wynagrodzenie (obliczone według zasad określonych w art. 81 § 1 k.p.). Co prawda, Sąd Rejonowy błędnie powołał w swoich pisemnych motywach art. 87 § 1 k.p. jako podstawę prawną rozstrzygnięcia, jednak Sąd Okręgowy nie miał wątpliwości, że Sąd pierwszej instancji zastosował właściwy przepis prawa materialnego (art. 81 § 1 k.p.), a powołanie się na art. 87 § 1 k.p.

miało charakter oczywistej omyłki pisarskiej. Trudno w tych okolicznościach uznać, że Sądy nie rozpoznały istoty sprawy.

Jedyną wadą uzasadnienia Sądu Okręgowego było niepowołanie podstawy prawnej zaliczenia kwot wypłaconych powodowi przez stronę pozwaną na poczet należności z tytułu wynagrodzenia za czas pozostawania bez pracy, gdy pracownik był gotów do jej świadczenia, a doznał przeszkód z przyczyn dotyczących pracodawcy. Podstawę prawną zaliczenia kwot wypłaconych powodowi na poczet wynagrodzenia za czas pozostawania bez pracy stanowiły art. 450 i 451 k.c. w związku z art. 300 k.p. Według ustaleń Sądów obu instancji, strona pozwana spełniała swoje świadczenia względem powoda w częściach, na co zezwala art. 450 k.c. Sądy Rejonowy i Okręgowy nie powołały powyższych przepisów Kodeksu cywilnego (art. 450 i 451) jako podstawy prawnej rozstrzygnięcia - choć je faktycznie zastosowały - co mogłoby być potraktowane jako naruszenie art. 328 § 2 k.p.c. w części, w jakiej z przepisu tego wynika konieczność wyjaśnienia podstawy prawnej wyroku z przytoczeniem przepisów prawa (obowiązek ten dotyczy również sądu drugiej instancji), jednak naruszenie to nie może stanowić skutecznej podstawy skargi kasacyjnej, skoro ani nie miało jakiegokolwiek wpływu na treść rozstrzygnięcia (nie mówiąc o istotnym wpływie na wynik sprawy, jak tego wymaga art. 398³ § 1 pkt 2 k.p.c.), ani nie uniemożliwiało dokonania kontroli zaskarżonego wyroku w postępowaniu kasacyjnym. Nie odpowiada rzeczywistości twierdzenie skarżącego, że Sąd Okręgowy nie odniósł się do apelacyjnego zarzutu dotyczącego naruszenia art. 87 § 1 k.p., ponieważ uzasadnienie zaskarżonego wyroku zawiera fragment jednoznacznie dotyczący przyczyn niezastosowania tego przepisu.

Powyższe rozważania prowadzą do wniosku, że obydwie kasacyjne zarzuty dotyczące naruszenia przepisów postępowania (zarówno art. 386 § 4 k.p.c. jak i art. 328 § 2 k.p.c. w związku z art. 391 § 1 k.p.c.) są nieuzasadnione.

2. Nie jest także trafny zarzut naruszenia art. 87 § 1 k.p., do którego miało rzekomo dojść w związku z tym, że - jak twierdzi skarżący - Sąd Okręgowy zaakceptował potrącenie kwot wypłaconych powodowi przez stronę pozwaną z należności przysługującej powodowi na podstawie art. 81 § 1 k.p. Powyższego twierdzenia skarżącego (o rzekomej akceptacji przez Sąd Okręgowy niedopuszczalnego potrącenia wierzytelności strony pozwanej z wynagrodzenia za pracę powoda) nie mogło uzasadniać niefortunne (bo rzeczywiście wprowadzające w błąd) sformułowanie przez Sąd drugiej instancji argumentu użytego w pisemnym uzasadnieniu. Sąd

Okręgowy stwierdził bowiem w pewnym miejscu, iż „Sąd Rejonowy prawidłowo ustalił, że kwoty: 3.362,80 zł, 2.270,20 zł i 4.126,00 zł zostały wypłacone na podstawie tytułów, które uległy niejako dezaktualizacji, czyniąc przedmiotowe świadczenia dla powoda nienależnymi”. Mogło to sugerować, że Sąd Okręgowy potraktował powyższe kwoty jako wypłacone powodowi bez podstawy prawnej, czyli stanowiące nienależne świadczenie (art. 410 k.c.), którego zwrotu pozwany pracodawca nie mógł się domagać w postaci potrącenia z wierzytelnością powoda z tytułu wynagrodzenia za pracę. Faktycznie, gdyby powyższe kwoty zostały wypłacone powodowi bez podstawy prawnej (gdyby stanowiły w związku z tym nienależne świadczenie), a pozwana mogła domagać się ich zwrotu w oparciu o przepisy o bezpodstawnym wzbogaceniu (w szczególności o nienależnym świadczeniu - art. 410 k.c.), to nie byłoby możliwe dokonanie potrącenia tych należności z wierzytelnością powoda z tytułu wynagrodzenia za pracę, ze względu na ograniczenia wynikające z art. 87 § 1 k.p. Przytoczonemu powyżej, niezbyt fortunnemu sformułowaniu myśli przez Sąd Okręgowy nie można jednak przypisać takiego znaczenia, jakie próbuje mu nadać skarżący w uzasadnieniu skargi kasacyjnej. Sądy obu instancji - bardziej zdecydowanie Sąd Rejonowy - przyjęły bowiem, że kwoty wypłacone powodowi przez stronę pozwaną - szczegółowo opisane w uzasadnieniu Sądu Rejonowego - mogą być zaliczone na poczet wynagrodzenia za pracę (wynagrodzenia za czas niewykonywania pracy, czas pozostawania w gotowości do świadczenia pracy, która nie była świadczona z przyczyn dotyczących pracodawcy). Nie była to zatem konstrukcja potrącenia (art. 498 k.c., art. 87 k.p.), lecz konstrukcja zaliczenia (zarachowania) świadczeń spełnianych częściowo (art. 450 k.c.) na poczet długu (art. 451 k.c.). Już choćby z tej przyczyny zarzut skargi kasacyjnej dotyczący rzekomego zaakceptowania przez Sąd Okręgowy niedopuszczalnego (w związku z treścią art. 87 § 1 k.p.) potrącenia należności pozwanej z wierzytelnościami powoda z tytułu wynagrodzenia za pracę jest całkowicie chybiony.

Według ustaleń Sądu Rejonowego, wszystkie kwoty wypłacone powodowi przez stronę pozwaną - uwzględnione przez Sąd Rejonowy i szczegółowo opisane w uzasadnieniu wyroku tego Sądu - zostały wypłacone powodowi jednoznacznie tytułem wynagrodzenia za pracę. Tak należy traktować następujące wypłaty: 1) kwotę 2.270,20 zł brutto wypłaconą powodowi 28 października 2005 r. tytułem jednomiesięcznego wynagrodzenia za czas pozostawania bez pracy, 2) kwotę 4.126,00 zł brutto wypłaconą powodowi 11 stycznia 2007 r. na podstawie nieprawomocnego wy-

roku Sądu Rejonowego w Olsztynie z 9 listopada 2006 r., w sprawie [...], zasądzoną jednoznacznie tytułem wynagrodzenia za czas pozostawania bez pracy (co prawda, Sąd Okręgowy zmienił powyższy wyrok Sądu Rejonowego w części zasądzającej opisywaną należność, ponieważ powód po wydaniu wyroku przez Sąd Rejonowy ograniczył powództwo tylko do żądania ustalenia istnienia stosunku pracy, jednak nie ulega żadnym wątpliwości, że wypłacona powodowi na podstawie nieprawomocnego wyroku kwota obejmowała wynagrodzenie za czas pozostawania bez pracy), 3) kwotę 2.156,88 zł brutto wypłaconą powodowi 20 marca 2007 r. tytułem uzupełnienia wypłaconego częściowo już wcześniej wynagrodzenia za czas pozostawania bez pracy za okres od 1 marca do 30 września 2005 r. Wszystkie te trzy kwoty zostały wypłacone powodowi jednoznacznie tytułem wynagrodzenia za pracę, a zatem mogły zostać zarachowane (zaliczone) na poczet wierzytelności dochodzonej w przedmiotowej sprawie przez powoda (na podstawie art. 451 k.c.).

Pewne wątpliwości - co do dopuszczalności zaliczenia na poczet wynagrodzenia - mogła budzić jedynie kwota 3.362,80 zł brutto wypłacona powodowi 1 marca 2005 r. tytułem ekwiwalentu za niewykorzystany urlop za 2005 r. Wątpliwości te zostały rozwiane przez Państwową Inspekcję Pracy. W wystąpieniu z 2 maja 2007 r. Państwowa Inspekcja Pracy zwróciła się do pozwanego pracodawcy o „naliczenie i wypłacenie Lechowi M. wyrównania wynagrodzenia wypłaconego za czas niewykonywania pracy w okresie od 1 marca do 29 września 2005 r.” W uzasadnieniu tego wystąpienia znalazło się stwierdzenie, że pracodawca na poczet naliczonego wynagrodzenia za czas niewykonywania pracy przez powoda zaliczył ekwiwalent pieniężny za urlop wypoczynkowy w kwocie 3.362,80 zł, który został pracownikowi wypłacony 1 marca 2005 r. W trakcie kontroli stwierdzono, że pracodawca nie uzyskał od pracownika zgody na piśmie na potrącenie z naliczonego wynagrodzenia za czas niewykonywania pracy w kwocie 11.915,88 zł brutto należności innych niż wymienione w art. 87 § 1 i 7 k.p., w tym kwoty ekwiwalentu. Po powyższym wystąpieniu Państwowej Inspekcji Pracy pozwana Szkoła wypłaciła powodowi 4 października 2007 r. kwotę 3.362,80 zł brutto tytułem ekwiwalentu za niewykorzystany przez niego urlop za 2005 r. Po tej wypłacie (z października 2007 r.) możliwe stało się zaliczenie kwoty 3.362,80 zł, która została wypłacona powodowi 1 marca 2005 r., jako stanowiącej faktycznie wypłatę z tytułu wynagrodzenia za czas pozostawania bez pracy.

Z okoliczności faktycznych ustalonych przez Sądy obu instancji - skutecznie niezakwestionowanych w skardze kasacyjnej, a przez to wiążących w postępowaniu

kasacyjnym (art. 398¹³ § 2 k.p.c.) - wynika, że pozwany pracodawca spełniał w częściach świadczenie należne powodowi z tytułu wynagrodzenia za pracę (art. 450 k.c. w związku z art. 300 k.p.c.), a powód jako wierzyciel przyjmował te częściowe świadczenia. Z okoliczności sprawy wynika więc, że pracodawca traktował te częściowe świadczenia jako wypłaty z tytułu wynagrodzenia za pracę. Nie były to świadczenia nienależne (których podstawa odpadła z chwilą przywrócenia powoda do pracy). Wszystkie wypłaty (wpłaty dokonywane na rachunek bankowy powoda) miały charakter wypłat wynagrodzenia za czas pozostawania bez pracy. W tej sytuacji nie było w ogóle powodów do stosowania instytucji potrącenia (art. 498 k.c. i 503 k.c.), powodującej konieczność respektowania ograniczeń wynikających z art. 87 § 1 k.p. w związku z art. 505 pkt 4 k.c. Pozwany pracodawca nie stosował niedopuszczalnego potrącenia własnych wierzytelności z wierzytelnościami powoda, lecz dokonywał dopuszczalnego spełnienia świadczenia częściami (art. 450 i 451 k.c.). Dopuszczalne było zatem zaliczenie przez Sąd Okręgowy spełnionych częściowo świadczeń na poczet długu z tytułu wynagrodzenia za czas niewykonywania pracy. Na temat istotnej różnicy pomiędzy zaliczeniem jednego świadczenia na poczet drugiego (art. 450 i 451 k.c.) oraz potrąceniem (art. 503 w związku z art. 498 k.c.) wypowiedział się obszernie Sąd Najwyższy w uzasadnieniu wyroku z 12 lutego 1993 r., I PRN 2/93 (OSP 1994 nr 2, poz. 36, z glosą Z. Salwy). Sąd Najwyższy w składzie rozpoznającym niniejszą sprawę podziela poglądy przedstawione w tym wyroku.

Skoro zarzuty naruszenia przepisów powołanych w ramach podstaw kasacyjnych okazały się nieuzasadnione, Sąd Najwyższy oddalił skargę kasacyjną na podstawie art. 398¹⁴ k.p.c.

=====